

Margita Reiznerová: Peršo karačoňa Prahate

(Romano džaniben 1/1995, s. 18-20)

Miri daj mange vakerlas, savi Karačoňa la sas peršo berš. Sar avile Prahate.

Pal e vojna miro dad gejl'a korkoro Prahate te rodel bu ti. So o Del na kamla, le dades phandle andre, bo pro kales bikenkerlas cigarekli. Chudiňa vaš koda trin čhon te bešel. La dake andal e bertena pisinda, kaj le lel le čhaven, mi avel Prahate. Mri čori daj iľa te rovel: Sar joj džala korkori andro kajso baro svetos! Mange sas vaj trin čhon, la pheňake štar berš.

La dakere phraleske sas pharo peskera pheňa, mukla la romňa, le čhaven, gejl'a mira daha kije Praha. Odoj peske arakhl'a pre stavba buti. E daj phirelas pal o dad andre bertena.

E daj vakerelas, kaj akor pal e vojna o gadže sas lače. Phenelas, te džalas manca pal o drom, ta o gadžija pal o blaki lake čhivkerenas tele renti, love lake andro vast ispidenas.

Duj čhon angle Karačoňa le dades mukle andal e bertena. O ujcus, la dakero phral les iľa ke peste andre buti, ta sas lenge mište. Šukar kher len sas, bo akor pal e vojna sas mek but čuče khera, ta šaj peske kidne avri, savo ča kamenas.

Aľe so na ačhiľa? O ujcus peske chudňa piraňa, gadža. Paš late sovelas andro kher, malokana avelas khere. Le dadeske na sas mište, kaj les sas piraňi, bo o ujcus dživelas le dadeskera pheňaha. Avka čirla has, kaj but Roma lenas romňijen „pre čeranki“ – o čhavo iľa romňake čha u kola čhakero phral iľa romňake leskera pheňa. Avka kola duj familiji sas zoraleder phandle jekhtane.

Ta sar jekhvar avila o ujcus khere, phenel leske o dad: „Janku, so diľňalos? Pre Slovensko tut hin romňi, čhave! Dikh, e Karačoňa avel, beš pre mašina, dža pal lende, han len adaj!“

Aľe o ujcus sas čuno matoro, iľa pes le dadeha te dokerel, te gravčinel, kaj jov leskera pheňaha imar na dživla, so jekh aver pro jakha peske čhivenas. O dad choľasaliľa, lemaďa le ujcus pal o muj u čidňa les avri andal o kher. Baro rušiben maškar lende ačhiľas.

Aľe o ujcus peske varesar diňa e godi pro than, gejl'a vaš e romňi the handa la Prahate. La piraňa mukla.

Avila o Karačoňakero d'ives. O dad e daj cinkerde pherdo chaben, aľe so olestar, te ča korkore sas? Jekhvar pes o dad kidňa u gejl'a avri. E daj pre leste u žarelas, o rom ňikhaj. The choľamen sas, kaj la pre Karačoňa amenca, duje cikne čhajorenca, mukla korkora.

Jekhvar so dikhel, so na, o udar phutersaliľa u andro kher avel o dad le ujcuh the leskera romňaha, le čhavorenca. E daj bares radisaliľa, o dad pre late jakhenca asalas. Paľis čidňa thardi mol: „Janku, so sas, ta sas! Odmukas jekh avreske pre kadi Karačoňa, chas la jekhetane! Ko džanel, či amen dodživaha kodi aver? Dikh, but manuša pes na dodžidile, aľe amen dživas! Mangas savore džene le Devles, kaj amen te del odi zor, mi džanas jekh avreske te odmukel. Sar šaj manuš dživel, te na džanel avreske te odmukel?“

Manušeste nane ajso bar pro jilo, sar leskero baripen. Kajča manuš oda bar na dikhel, na džanel abo na kamel te paľal, kaj e ruš, e choľi, sa e bibacht avel avri leskere baripnastar. Mi del o Del amenge odi zor, kaj oda bar – amaro baripen – te džanas te čhivel tele pal amare jile! Čačo baripen hin kada, te andre manu šeste hin žužo jilo. Ča akor šaj avel barikano the bachtalo.

Miri daj vakerel, kaj kadi peršo Karačoňa Prahate sas jekhšukareder Karačoňa andre lakero džživipen.

[pro učitele]

Margita Reiznerová: Peršo karačoňa Prahate

(Romano džaniben 1/1995, s. 18-20)

Miri daj mange vakerlas, savi Karačoňa la sas peršo berš. Sar avile Prahate. [1]

Pal e vojna miro dad gejl'a korkoro Prahate te rodel bu ti. So o Del na kamla, le dades phandle andre, bo pro kales bikenkerlas cigarekli. Chudiňa vaš koda trin čhon te bešel. La dake andal e bertena pisinda, kaj le lel le čhaven, mi avel Prahate. Mri čori daj il'a te rovel: Sar joj džala korkori andro kajso baro svetos! Mange sas vaj trin čhon, la pheňake štar berš. [2]

La dakere phraleske sas pharo peskera pheňa, mukla la romňa, le čhaven, gejl'a mira daha kije Praha. Odoj peske arakhla pre stavba buti. E daj phirelas pal o dad andre bertena.

E daj vakerelas, kaj akor pal e vojna o gadže sas lače. Phenelas, te džalas manca pal o drom, ta o gadžija pal o blaki lake čivkerenas tele renti, love lake andro vast ispidenas.

Duj čhon angle Karačoňa le dades mukle andal e bertena. [3] O ujcus, la dakero phral les il'a ke peste andre buti, ta sas lenge mište. Šukar kher len sas, bo akor pal e vojna sas mek but čuče khera, ta šaj peske kidne avri, savo ča kamenas.

Ale so na ačhiľa? O ujcus peske chudňa piraňa, gadža. [4] Paš late sovelas andro kher, malokana avelas khere. Le dadeske na sas mište, kaj les sas piraňi, bo o ujcus dživelas le dadeskera pheňaha. Avka čirla has, kaj but Roma lenas romňijen „pre čeranki“ – o čhavo i la romňake čha u kola čhakeró phral il'a romňake leskera pheňa. Avka kola duj famiľiji sas zoraleder phandle jekhtane.

Ta sar jekhvar avila o ujcus khere, phenel leske o dad: „Janku, so diľňalos? Pre Slovensko tut hin romňi, čhave! Dikh, e Karačoňa avel, beš pre mašina, dža pal lende, han len adaj!“

[5] O ujcus sas čuno matoro, il'a pes le dadeha te dokerel, te gravčinel, kaj jov leskera pheňaha imar na dživla, so jekh aver pro jakha peske čhivenas. O dad choľasaľiľa, lemaďa le ujcus pal o muj u čhiďa les avri andal o kher. Baro rušiben maškar lende ačhiľas.

Ale o ujcus peske varesar diňa e godi pro than, gejl'a vaš e romňi the handa la Prahate. La piraňa mukla.

Avila o Karačoňakero d'ives. O dad e daj cinkerde pherdo chaben, ale so olestar, te ča korkore sas? [6] Jekhvar pes o dad kidňa u gejl'a avri. E daj pre leste u žarelas, o rom ňikhaj. The choľamen sas, kaj la pre Karačoňa amenca, duje cikne čhajorenca, mukla korkora. [7]

Jekhvar so dikhel, so na, o udar phutersaľiľa u andro kher avel o dad le ujcuha the leskera romňaha, le čhavorenca. E daj bares radisaľiľa, o dad pre late jakhenca asalas. Paľis čhiďa thardi mol: „Janku, [8] so sas, ta sas! Odmukas jekh avreske pre kadi Karačoňa, chas la jekhetane! Ko džanel, či amen dodživaha kodi aver? Dikh, but manuša pes na dodžidile, ale amen d živas! Mangas savore džene le Devles, kaj amen te del odi zor, mi džanas jekh avreske te odmukel. Sar šaj manuš dživel, te na džanel avreske te odmukel?“

Manušte nane ajso bar pro jilo, sar leskero baripen. Kajča manuš oda bar na dikhel, na džanel abo na kamel te paľal, kaj e ruš, e choľi, sa e bibacht avel avri leskere baripnastar. Mi del o Del amenge odi zor, kaj oda bar – amaro baripen – te džanas te čhivel tele pal amare jile! Čačo baripen hin kada, te andre manu šeste hin žužo jilo. Ča akor šaj avel barikano the bachtalo.

Miri daj vakerel, kaj kadi peršo Karačoňa Prahate sas jekhšukareder Karačoňa andre lakero dživipen.